

Arbetsmiljö

Anders Ingwald, anders.ingwald@lnu.se

Om....

.... vem som har arbetsmiljösvaret för eleven?

Huvudmannen för skolan ansvarar för att skaffa platser för det arbetsplatsförlagda lärandet och att detta uppfyller de krav som finns för utbildningen (4 kap. 12§ gymnasieförordningen)

Ansvar för elevens arbetsmiljö

Både skolan och arbetsplatsen ansvarar!

- En elev som genomgår utbildning på en arbetsplats ska när det gäller arbetsmiljöfrågor likställas med arbetstagare. (1 kap. 3 § första stycket i arbetsmiljölagen (1977:1160).)
- För elever under 18 år finns särskilda regler i Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om minderårigas arbetsmiljö. (Arbetsmiljöverkets föreskrifter om minderårigas arbetsmiljö och allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna (AFS 2012:3).)

1 kap. 3 § första stycket i arbetsmiljölagen (1977:1160)

Vid tillämpning av 2-4 och 7-9 kap. ska med arbetstagare likställas

1. den som genomgår utbildning, med undantag för barn i förskolan och elever i fritidshemmet,
2. den som under vård i anstalt utför anvisat arbete,
3. den som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt och annan som fullgör i lag föreskriven tjänstgöring eller som deltar i frivillig utbildning för verksamhet inom totalförsvaret.

De som avses i första stycket 1 och 2 ska likställas med arbetstagare även vid tillämpning av 5 kap. 1 och 3 §§. I fråga om dem som genomgår utbildning finns dessutom särskilda bestämmelser i 6 kap. 6 a, 8, 15, 17 och 18 §§, 7 kap. 13 och 14 §§ samt 9 kap. 3 §.

I fall som avses i första och andra styckena ska det som i lagen sägs om arbetsgivare gälla den som driver den verksamhet i vilken arbetet utförs. (Paragrafen ändrad genom SFS 2010:856)

Arbetsmiljölagen

- Kapitel 5 Minderåriga
- Kapitel 6 Samverkan mellan arbetsgivare m.m.

Arbetsmiljöverkets föreskrifter om minderårigas arbetsmiljö och allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna (AFS 2012:3)

Syfte

1 § Syftet med föreskrifterna är att förebygga att den som inte fyllt 18 år genom sin arbetsmiljö drabbas av ohälsa och olycksfall eller får sämre förutsättningar att utvecklas eller tillgodogöra sig utbildning.

Tillämpningsområde

2 § Dessa föreskrifter gäller arbetsgivare, uppdragsgivare, skolhuvudmän och praktikgivare som låter minderåriga utföra arbete eller genomgå utbildning. För skolhuvudmän gäller bara 3–6, 9–11 och 24 §§.

Bedöm riskerna för eleven

- **Innan apl eller praktik påbörjas på arbetsplatsen ska huvudmannen för skolan och arbetsgivaren genomföra en riskbedömning** och vid behov utföra en medicinsk kontroll av eleven samt vidta de åtgärder som behövs. (4–6 §§ Arbetsmiljöverkets föreskrifter om minderårigas arbetsmiljö och allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna.)
- **Arbetsgivaren ska bedöma vilka risker det finns med de arbetsuppgifter eleven ska utföra enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete** samt den arbetsutrustning eleven ska använda. (8 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt (AFS 2001:1) och 3–4 §§ Arbetsmiljöverkets föreskrifter om användning av arbetsutrustning (AFS 2006:4).)
- **Bedömningen ska bland annat visa om och hur man kan anpassa arbetsuppgifterna för eleven och vilka möjligheter det finns att handleda eleven.** (Allmänna råd till 6 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter om minderårigas arbetsmiljö. Se även 2 kap. 1 § och 3 kap. 3 § arbetsmiljölagen (1977:1160).)

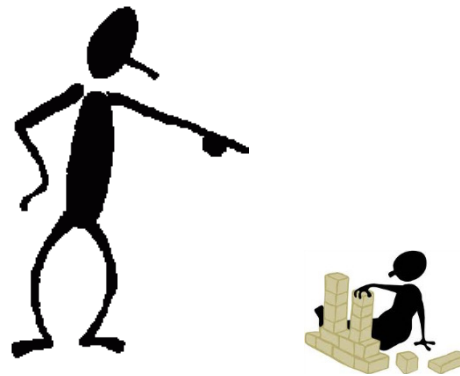

Handledning enligt arbetsmiljölagstiftningen

Arbestgivare får inte låta minderåriga utföra vissa riskfyllda arbetsuppgifter. (En lista på dessa arbeten finns i bilaga 1 till föreskrifterna om minderårigas arbetsmiljö))

Men....

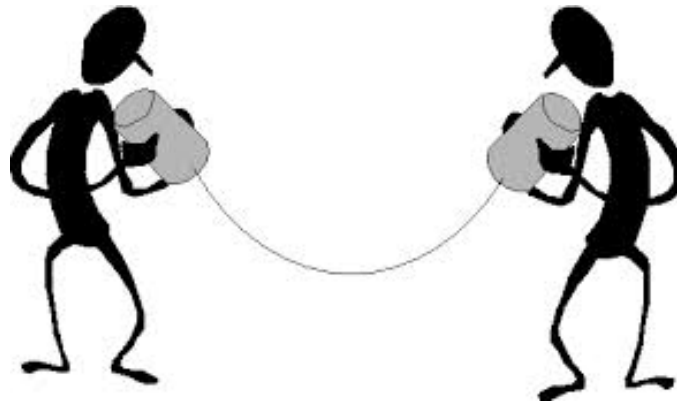
De flesta av arbetsuppgifterna i listan är dock tillåtna om en handledare leder arbetet och eleven är över 15 år.

Anmäl tillbud och olyckor på arbetsplatsen

Rapportera omedelbart till Arbetsmiljöverket! (Exempel nästa slide!)

Huvudmannen och arbetsgivaren måste upprätta rutiner för att meddela varandra om något inträffar!

Delegationsordning avseende arbetsmiljöansvar vid APU- verksamhet på Brinellgymnasiet i Nässjö

Delegationsordning - Exempel

Rektor ansvarar för:

- Övergripande frågor rörande arbetsmiljö.
- Att rutiner följs och att karaktärsämneslärare fullföljer sina arbetsuppgifter inom respektive program/bransch.
- Att anmälan om olyckstillbud sker till Arbetsmiljöverket, skyddsombud, skolskötterska och Barn- och utbildningsförvaltningen.

← Anmälan om
olyckstillbud

Karaktärsämneslärare som har APU i sin tjänstefördelning ansvarar för:

- Att APU-arbetsplatsen besöks och godkänns dels innan första eleven kommer och dels om stora omorganisationer sker på APU-arbetsplatsen.
- Att eleverna placeras på lämplig APU-arbetsplats, med hänsyn till ålder, kunskap och personlig lämplighet.
- Att eleverna erhåller erforderliga kunskaper om lagar och förordningar gällande AML och AFS för minderårig.
- Att tidsperioden och omfattningen för APU bestäms tillsammans med schemaläggare.
- Att den direkta kontakten hålls med APU-arbetsplatsens handledare.
- Att information ges till elever om APU och också om förändringar inom programmen och skolans värld.
- Att handledare utbildas.
- Att besök görs på APU-arbetsplatsen för uppföljning av elever och arbetsmiljö.
- Att tillsammans med övriga lärare se till att APU-verksamheten utvecklas, utvärderas och i övrigt sker enligt Skolverkets anvisningar.
- Att rektor informeras om tillbud/olycka inträffar under elevers APU-perioder.

← ...men

Arbetsmiljöansvar i utbildningskontrakt/överenskommelser

Före elever som går gymnasial lärlingsutbildning skall det finnas ett utbildningskontrakt.

Före elever som inte går gymnasial lärlingsutbildning men gör apl eller praktik behövs inget utbildningskontrakt.

- För dessa elever kan det ändå behövas en skriftlig överenskommelse om vilka arbetsuppgifter eleven får göra själv, vilka eleven får göra med handledning och vilka eleven inte får göra alls.

Exempel på arbetsmiljöpunkter i utbildningskontraktet/överenskommelser

Punkterna nedan är exempel på hur skolan och arbetsgivaren tillsammans kan reglera arbetsmiljöansvaret gentemot varandra.

- Arbetsgivaren ger i god tid skolan de instruktioner som gäller på arbetsplatsen för att undgå risker i arbetet.
- Innan eleven börjar sin arbetsplatsförlagda utbildning informerar skolan eleven om instruktionerna för arbetsplatsen och försäkrar sig om att eleven har förstått dem för att undgå risker i arbetet.
- Innan eleven börjar på arbetsplatsen ska företaget försäkra sig om att eleven känner till och förstår instruktionerna för att undgå risker i arbetet.
- Skolan ser till att eleven har med sig skyddsutrustning till företaget.
- Elevens handledare kontaktar omedelbart skolans kontaktperson om det inträffar en olycka eller ett allvarligt tillbud.

Exempel på arbetsmiljöpunkter i utbildningskontraktet/överenskommelser (forts.)

- Elevens handledare kontaktar omedelbart skolans kontaktperson om eleven missköter sig på sådant sätt att eleven inte följer arbetsplatsens rutiner eller andra regler, arbetsgivaren misstänker att eleven använder alkohol eller andra droger som påverkar arbetsförmågan.
- Vid frånvaro ska elevens handledare kontakta skolans kontaktperson om eleven är sjuk mer än en vecka eller sjuk vid fler än fyra tillfällen under en månad och om eleven är borta från arbetsplatsen utan giltigt skäl.
- Skolan informerar handledaren om eleven har funktionsnedsättningar som man inte omedelbart ser eller om eleven har visat prov på bristande omdöme som kan ha betydelse ut säkerhetssynpunkt.
- Arbetsgivaren anpassar i sådant fall sitt arbetsmiljöarbete till elevens behov.
- ...

Såå.... Vem har ansvar för apu-elevernas arbetsmiljö?

